

УДК 340.131(045)

Баєва Л.В.¹, Філоненко Д.Д.²

¹канд. юр. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. Ю-311 НУ «Запорізька політехніка»

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ

Прокурорський нагляд являє собою одну з форм реалізації повноважень прокурором, яка в адміністративно-правовому аспекті є особливим видом публічно-службової діяльності. Нині в Україні триває процес реформування органів прокуратури, зокрема, в контексті наближення їхньої діяльності до європейських стандартів, що стосується і зміни обсягів прокурорського нагляду. Однак, зважаючи на швидкоплинність новачій у сфері реформування органів прокуратури з метою забезпечення відповідності їхнього статусу європейським стандартам та їх постійну модернізацію, проблема співвідношення української практики здійснення прокурорського нагляду з європейськими стандартами все ще актуальна, як і потреба аналізу необхідності адаптації українського законодавства у цій сфері до міжнародних стандартів.

Як відомо, Україна проводить низку реформ, що стосуються євроінтеграції, які впливають, зокрема, і на розвиток інституту прокуратури. Так, однією з основних причин прийняття у 2014 році нового Закону України «Про прокуратуру» була невідповідність інституту прокуратури стандартам Ради Європи, особливо його ролі та функцій щодо здійснення загального нагляду за дотриманням законності.

Новий закон повністю усунув таку невідповідність статусу органів прокуратури у сфері здійснення прокурорського нагляду європейським стандартам, що підтверджується Висновком Європейської комісії «За демократію через право», Директорату з прав людини та Генерального директорату з прав людини та верховенства права щодо проекту Закону України «Про прокуратуру», у якому стверджується, що виключення функції загального нагляду з переліку функцій управління прокуратури є втіленням досить значного прогресу у виконанні вимог стандартів Ради Європи. Натепер, незважаючи на певне попере

В юридичній науці існує чимало підходів до розуміння поняття ефективності. Спершу термін «ефективність» ототожнювали повністю або частково з оптимальністю і дієвістю правових приписів.

Визначення ефективності захисту прокурором прав і свобод дітей поза межами кримінального провадження, досягнення мети та поставлених завдань, що не завдає шкоди іншим цінностям, тобто своєрідний баланс між способами і засобами процесу отримання позитивних наслідків та самих цих наслідків.

Вбачається, що ефективність діяльності прокурора – це визначений з позиції оптимальності ступінь досягнення прокурорами цілей, поставлених перед ними у законі й інших нормативних актах, із найменшими можливими у цих умовах витратами.

Основним критерієм оцінювання діяльності прокуратури наразі залишається статистична звітність про роботу органів прокуратури (система показників); відсутність законодавчої бази в частині нормативно-правової регламентації оцінювання діяльності прокуратури, встановлення відповідних критеріїв; недостатність правових механізмів забезпечення оцінювання діяльності прокуратури (проведення оцінювання, досягнення високого рівня об'єктивності, визначення суб'єктів оцінювання тощо); необхідність деталізації й уточнення мети, цілей і завдань діяльності прокуратури; нечіткість теоретико-правового розмежування понять «результативність», «якість» та «ефективність» діяльності прокуратури; складність оцінювання діяльності прокуратури через те, що її функціонування є різноплановим, а це вимагає індивідуального вироблення критеріїв оцінювання за кожним напрямом її діяльності; відсутність конкретних методик оцінювання діяльності прокуратури та загальний характер вказівок, які неможливо застосувати у практичній роботі; труднощі у виборі інституційної та функціональної моделей прокуратури у процесі її реформування, що забезпечило б найвищу ефективність діяльності прокурорської системи в новітніх умовах державно-правової дійсності.

Для коректного розмежування суб'єктів оцінювання діяльності прокурора щодо захисту прав і свобод дітей поза межами кримінального провадження доцільно звернути увагу на види такого оцінювання: самооцінювання; внутрішньо системне оцінювання; зовнішньо системне оцінювання. Самооцінювання – це вид оцінки, що проводиться керівниками прокуратур відповідного рівня щодо ефективності діяльності очолюваної прокуратури або конкретним працівником прокуратури – результатів власної праці.

Отже, суб'єктами самооцінки є прокурори, що здійснюють безпосередній захист прав і свобод дітей поза межами кримінального провадження, та їх керівники, які організовують діяльність на цьому напрямі.

Підсумовуючи викладене, слід зауважити, що оцінка ефективності роботи прокурора вимагає ґрунтовних теоретичних знань предмета оцінювання та методики його проведення. Оцінювання діяльності прокурора щодо захисту прав і свобод дітей поза межами кримінального провадження хоч і ґрунтується на загальній теорії оцінки роботи в органах прокуратури, – має власну систему показників і критеріїв ефективності.